

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Oľgy Trnkovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Ladislava Górásza, v právnej veci žalobcu **J. K.**, bývajúceho v M., zastúpeného JUDr. Mikulášom Pavlikom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Špitálska č. 6, proti žalovanej **Allianz – Slovenská poisťovňa, a.s.**, so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad č. 4, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 140 714,- €, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 7 C 138/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. apríla 2013, sp. zn. 5 Co 29/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 26. novembra 2008, č. k. 7 C 138/2006-177 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 166 700,- Sk (38 727,34 €) do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia titulom sťaženia spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu utrpeného pri dopravnej nehode. V zostávajúcej časti žalobu zamietol. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania 110 481,- Sk (3 667,29 €) do troch dní

od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť trovy štátu 1 954,- Sk (64,86 €) na účet Okresného súdu Michalovce do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť trovy štátu 1 954,- Sk (64,86 €) na účet Okresného súdu Michalovce do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca dňa 5. septembra 2003, pri dopravnej nehode utrpel jednotlivé zranenia (dve rezné ranky pravej strany tváre a reznú ranu koreňa nosa, pomliaždenie, tržne zmliaždenú ranu, odreninu ľavého lakťa, podvrtnutie pravého lakťa s odreninami, odtrhnutie dlhej hlavy dvojhlavého svalu pravého ramena, tržne zmliaždenú ranu ľavého kolena, zlomeninu oboch kostí ľavého predkolena na rozhraní strednej a hornej tretiny s posunom úlomkov a odreninami). Utrpenú škodu na zdraví je povinná žalovaná odškodniť v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení. Spôsobená škoda spočíva v odškodnení bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré súdny znalec MUDr. Peter Valdman v znaleckom posudku č. 063/07 z 20. mája 2007 vyčíslil, bolestné na 710,25 bodov (pri hodnote 1 bodu 60,- Sk je to suma 42 630,- Sk), a sťaženie spoločenského uplatnenia na 505 bodov (pri hodnote jedného bodu 60,- Sk je to suma 30 300,- Sk). Súd mal dostatočne preukázané, že následky dopravnej nehody boli zvlášť u žalobcu nepriaznivé; tento bol totiž v čase dopravnej nehody v produktívnom veku X. rokov, už nemôže vykonávať jednotlivé úkony bežného života, pokiaľ ide o jeho pohybovú stránku, premiestňovanie z miesta na miesto, vykonávanie domácich prác, prípadne prác v záhrade, ako aj zúčastňovanie sa spoločenských podujatí vzhľadom na svoju obmedzenú pohyblivosť. Je teda evidentné, že žalobca prežíva strádanie z obmedzenia pohybu, sťaženie jeho zdravotnej pohody, z čoho vyplýva následná nemožnosť uplatnenia sa v rodinnom, športovom i kultúrnom živote. Vychádzajúc z uvedeného ide o prípad hodný osobitného zreteľa, a preto súd žalobcovi priznal odškodnenie i nad výšku stanovenú v § 7 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení zmien a doplnkov (tiež vyhláška), za primerané považoval zvýšenie na 40 násobok základného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, t. j. 1 212 000,- Sk (40 231,02 €), čo po odpočítaní už vyplatenej sumy 45 300,- Sk (1 503,68 €) predstavuje 1 166 700,- Sk (38 727,34 €). Nárok na náhradu bolestného v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka súd považoval za premlčaný, z dôvodu námietky premlčania vznesenej žalovanou. Vychádzal z toho, že 24. marca 2004 začala plynúť dvojročná subjektívna premlčacia lehota (§ 106 ods.1 Občianskeho zákonníka), a to vypracovaním lekárskeho posudku o bolestnom, ktorým sa žalobca dozvedel o spôsobenej mu škode. O tom, kto za túto škodu zodpovedá sa dozvedel na základe rozhodnutia Okresného úradu justičnej polície Michalovce zo 4. novembra 2003, č. k. ČV-OUJP 815/20, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie vedené

vo veci dopravnej nehody vzhľadom na smrť účastníčky dopravnej nehody, ktorá nehodu zaviniła. Vzhľadom na uvedené žalobu v časti nároku na náhradu bolestného a v časti uplatneného nároku prevyšujúceho 40 násobok základného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. a žalobcovi priznal ich náhradu 110 493,- Sk. O povinnosti žalobcu a žalovanej nahradiť trovy štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 16. septembra 2009, sp. zn. 5 Co 96/2009 zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa tak, že žalobu z titulu zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v časti prevyšujúcej (nad) sumu 257 000,- Sk (t. j. vo výške 30 173,27 €) zamietol; žalovanú zaviazal na náhradu trov štátu vo výške 64,86 € na účet súdu prvého stupňa; žalobcovi náhradu trov konania nepriznal a vyslovil, že žalovaná nemala právo na ich náhradu.

Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 4. mája 2010, sp. zn. 5 Cdo 23/2010 rozsudok krajského súdu v jeho zmeňujúcom výroku o zamietnutí žaloby vo výške 30 173,27 €, vo výroku o náhrade trov konania medzi žalobcom a žalovanou a vo výroku o náhrade trov štátu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v Košiciach (v poradí druhým) rozsudkom z 27. októbra 2010, sp. zn. 5 Co 129/2010 zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa tak, že žalobu z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia prevyšujúcu (nad) sumu 8 854,07 € (t. j. vo výške 30 173,27 €) zamietol; žalovanej uložil povinnosť nahradiť trovy štátu vo výške 64,86 € na účet súdu prvého stupňa; žalovanej tiež uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 2 330,19 €.

Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 19. januára 2012, sp. zn. 7 Cdo 26/2011 rozsudok krajského súdu v jeho zmeňujúcom výroku o zamietnutí žaloby vo výške 30 173,27 €, vo výroku o náhrade trov konania medzi žalobcom a žalovanou a vo výroku o náhrade trov štátu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v Košiciach (v poradí tretím) rozsudkom zo 16. apríla 2013, sp. zn. 5 Co 29/2012 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol (nad sumu 8 554,07 €, t. j. vo výške 30 173,27 € z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia prevyšujúcu - poznámka dovolacieho súdu) zamietol; vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vychádzal z opakovaného (znaleckým posudkom č. 063/07 vypracovaným MUDr. Valdmanom) i doplneného (kontrolného) znaleckého dokazovania znaleckým posudkom č. 200/2012, vypracovaným Inštitútom forenzných medicínskych expertíz, s.r.o. a zistil, že u žalobcu nejde o taký prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý by odôvodňoval zvýšenie základného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia na 40 násobok. Poškodenie zdravia žalobcu má preukázateľne nepriaznivé dôsledky na jeho rodinný, osobný, intímny život, jeho životné úkony, ako i na uspokojovanie jeho osobných a spoločenských potrieb, avšak hoci sa mu v dôsledku zhoršenia zdravia možnosti jeho uplatnenia vo všetkých sférach života podstatne zúžili, nie je zo života vyradený v mimoriadnom rozsahu a jeho možnosti uplatnenia nezanikli, len v podstatnej miere sa mu sťažili možnosti výkonu celej škály činností, ktoré pred poškodením zdravia vykonával. Pri posudzovaní primeranosti zvýšenia bolo vzaté do úvahy, že poškodenie zdravia má trvalé a výrazne nepriaznivejšie následky na životné úkony žalobcu a na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb, avšak nebolo preukázané (a ostatne ani tvrdené), že by úroveň kultúrnych, športových, či iných jeho aktivít v dobe pred vznikom škody, bola vysoká a mimoriadna, preto ani nemohlo dôjsť k veľmi výraznému obmedzeniu alebo úplnej strate jeho možností v uvedených oblastiach. Do pozornosti dal aj súdnu prax Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci sp. zn. 22 Cdo 1330/2011, ktorá zdôrazňuje, že "...výrazné zvýšenie náhrady za SSU (približne okolo 10 násobku) je vyhradené predovšetkým prípadom, kedy je poškodený na následky úrazu takmer úplne vyradený zo života a kedy jeho predpoklady pre uplatnenie v spoločnosti sú takmer alebo úplne stratené, nie je schopný sa sám obslužiť, či dokonca upadne do stavu prostého vegetatívneho prežívania ...". Uzavrel, že: *„Žalobca nie je upútaný na lôžko alebo invalidný vozík, nie je odkázaný na pomoc druhej osoby, môže sa voľne – i keď s miernym obmedzením – pohybovať, nie je obmedzený v samoobsluže, ani v starostlivosti o hygienu, môže byť obmedzený v práci a v niektorých aktivitách súkromného života (predúrazové tanečné zábavy, futbal, záhrada, návšteva kultúrnych podujatí a pod.), že každý úraz zanechá určité následky, ktoré v určitej miere zhoršia kvalitu života a v prípade žalobcu došlo k miernemu zhoršeniu kvality života, že je zrejmé, že zlomenina ľavého predkolenia je plne zhojená, hybnosť v kolennom a členkovom kĺbe je ľahko znížená v dôsledku ich ľahkej*

poúrazovej artrózy, čo môže spôsobovať minimálne problémy pri chôdzi do schodov a spôsobovať slabé bolesti kolenného a členkového kĺbu, že chronickú žilovú nedostatočnosť kompenzuje žalobca nosením elastickej pančuchy, čo spolu s užívaním liekov na rozšírenie ciev je plne postačujúce na jej elimináciu, že v dôsledku týchto ťažkostí môže občas byť nútený používať podporu barly, že podvrtnutie pravého lakťa mohlo zanechať občasné bolesti a obmedzenie sily zohnutia v lakti, ale v bežnom živote sa tieto ťažkosti môžu prejavovať minimálne, že vo všeobecnosti môže byť v súčasnosti pracovne obmedzený nemožnosťou plného zaťaženia ľavej dolnej a pravej hornej končatiny, čo ho môže obmedziť pri zdvíhaním ťažkých predmetov, pri činnosti vyžadujúcej zohnutie ľavej dolnej končatiny a pravej hornej končatiny, silu zohnutia pravej hornej končatiny v lakti, avšak nutnosť nosenia elastickej pančuchy na ľavej dolnej končatine mu dovoľuje chôdzu i státie, že podvrtnutie pravého lakťa mohlo zanechať občasné bolesti a obmedzenie sily zohnutia v lakti, ale v bežnom živote sa tieto ťažkosti môžu prejavovať minimálne, že popísané trvalé následky ho môžu čiastočne obmedzovať pri pracovnej činnosti zvärača, ale v žiadnom prípade nie je vylúčené vykonávanie žiadnej fyzickej práce, len tej – ktorej činnosti, avšak v bežných činnostiach denného života, ktoré vykonával aj predtým (samoobsluha, starostlivosť o hygienu, upratovanie, prevádzka domácnosti) obmedzený nie je a že v súvislosti s úrazom, resp. jeho následkami nie je odkázaný na francúzske barly (nanajvýš ich môže použiť občas pri chôdzi do schodov, pri zmene počasia, pri dlhšej chôdzi a pod.).“ Tieto skutočnosti viedli odvolací súd k záveru, že požadované zvýšenie sumy zodpovedajúcej základnému počtu bodov, ktorým bolo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotené súdom prvého stupňa na 40 násobok v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. je neprimerané, a preto žalobu zamietol (o 30 173,27 €). O trovách konania a o trovách štátu odvolací súd rozhodol podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý ho navrhol zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa názoru dovolateľa v danom prípade sú u neho dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb., čo preukazujú skutkové zistenia odvolacieho súdu (vid' str. 13 štvrtý odsek rozsudku). Záver, že sa nejedná o prípad hodný osobitného zreteľa pre zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, odvolací súd v rozhodnutí neodôvodnil a bližšie ho nerozviadol. Odvolaciemu súdu všeobecne vyčítal, že nevzal do úvahy všetky tvrdenia, ktoré doposiaľ v konaní prezentoval. Neprihliadal na súdne

rozhodnutia v obdobných veciach (napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 284/2007, sp. zn. 5 Co 216/2011).

Žalovaná k dovolaniu žalobcu uviedla, že podľa jej názoru nie sú dané dôvody pre ďalšie zvýšenie odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia, rozhodnutie odvolacieho súdu považuje, aj vzhľadom na závery znaleckého dokazovania, za vecne a skutkovo správne, preto dovolanie navrhuje zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i dôvodmi uplatnenými v dovolaní. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež, tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom však dovolací súd neposudzuje iba podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. O vadu takej povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa

postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnuť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú, tzv. zmätočnosť, skúmal dovolací súd najskôr, či konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nie je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. a dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom nie je takouto vadou postihnuté.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktoré nie sú len vecného charakteru (dotýkajúce sa správnosti právneho posúdenia veci), ale vo svojej podstate spochybňujú presvedčivosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (nedostatočne zdôvodnený záver, že sa nejdená o prípad hodný osobitného zreteľa pre zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, pri ktorom sa neprihliadalo na doterajšie tvrdenia žalobcu, ani na súdne rozhodnutia v obdobných veciach, napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 284/2007, sp. zn. 5 Co 216/2011), dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej „udržateľnosti“ rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky, ktoré garantujú, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva účastníka konania na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu, riešiac z tohto hľadiska i otázkou, či dovolateľovi prípadne nebola v konaní odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Právo na spravodlivý proces (i súdnu ochranu) je totiž naplnené práve tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Vychádzajúc z toho dospel dovolací súd v danom prípade k záveru, že právo žalobcu na riadne odôvodnenie porušené nebolo. Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vychádza z ústavnej konformnosti výkladu noriem spojených s uplatnením práva na súdnu ochranu, zjavnej správnosti deklarovaných premís a z nich dôvodiacich právnych

záverov, čo má dopad na celkovú presvedčivosť rozhodnutia, na spravodlivé usporiadanie vzťahov.

Podľa dovolacieho súdu koncipované rozhodnutie odvolacieho súdu (jeho podstatné dôvody sú citované v úvodnej časti tohto rozhodnutia –viď vyššie) je určité a zrozumiteľné, bez vnútorných rozporov a zaujíma stanovisko k podstate dôvodov uvedených v dovolaní (t. j. či sú tu dôvody hodné osobitné zreteľa pre zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.). Podľa názoru dovolacieho súdu takého rozhodnutie nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto nie je z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čo by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody. V zmysle judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Dovolací súd pri preskúmaní rozhodnutia dospel k záveru, že odvolací súd sa primerane vysporiadal s argumentáciou žalobcu, zákonne ustálil skutkový stav veci a relevantné zákonné ustanovenia aplikoval spôsobom, ktorý neodporuje ich zneniu, účelu ani zmyslu. Nezistil ani také skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné toto rozhodnutie označiť za nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou s ustanovenými princípmi súdneho rozhodovania (čl. 144 ods. 1 ústavy). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03), pričom v konkrétnych okolnostiach danej veci sa tak podľa názoru dovolacieho súdu nestalo. Z uvedeného dôvodu podľa názoru dovolacieho súdu nejestvuje ani príčinná súvislosť medzi označenými právami žalobcu a postupom odvolacieho súdu pri rozhodovaní v danej veci, ktorá by umožňovala vysloviť záver o porušení žalobcových práv. Predmetné rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje podľa názoru dovolacieho súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom dovolací súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že žalobca sa s názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na spravodlivé súdne konanie stotožňovať s procesným úspechom,

z čoho vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok.

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Literatúra i doktrína sa zhodujú v tom, že „inou vadou konania“ sa rozumie porušenie ustanovenia zákona upravujúceho konanie od začiatku až do skončenia, ako príklady sa uvádzajú nezisťovanie skutočností podstatných pre rozhodnutie, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazov, nesprávne meritórne rozhodnutie namiesto odmietnutia alebo zastavenia konania, nesprávne vyhodnotenie určitej skutočnosti ako nespornej, prípadne všeobecne známej, a na to nadväzujúce nevykonanie navrhnutého dôkazu alebo nedostatok predpísaných poučení. Dovolacím dôvodom je však takéto porušenie zákona len v prípade, ak bolo kauzálne pre nesprávne rozhodnutie vo veci. Kauzalita musí byť konkrétna, preto nepostačuje len abstraktná spôsobilosť zistenej vady konania založiť nesprávnosť napadnutého rozhodnutia.

Zistenie skutkového stavu veci bolo dotknuté procesom dokazovania vykonaným pred odvolacím súdom v súlade s § 213 ods. 3 a 4 O.s.p. (najmä znaleckým) a následne i vyhodnotené.

Dokazovaním je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z jeho charakteru vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva (§ 243a ods. 2 O.s.p.), preto dovolaciemu súdu ani neprislúcha hodnotiť, resp. prehodnocovať dôkazy vykonané súdmi nižších stupňov. Dovolací súd na tomto mieste uvádza, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

Či už teda výsledky dokazovania (ktoré bolo na súde prvého stupňa a na odvolacom súde vykonané znaleckým posudkom MUDr. Petrom Valdmanom a Inštitútom forenzných

medicínskych expertíz, s.r.o.) boli súdmi vyhodnotené rovnako alebo odlišne, podľa názoru žalobcu správne alebo nesprávne, nemá to za následok inú vadu v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Je totiž v právomoci súdov oboch nižších stupňov po vykonaní dôkazu tento i vyhodnotiť. Pokiaľ dovolateľ za inú vadu konania považuje aj nesprávnosť, resp. neúplnosť zistení skutkového stavu veci odvolacím súdom, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdom, ani prieskumu vykonaného dokazovania. V danom prípade odvolací súd vyhodnotil výsledky dokazovania po jeho opakovaní i doplnení, čím odôvodnil svoje právne závery. Z uvedeného hľadiska preto nemožno prisvedčiť názoru dovolateľa, že odvolací súd oproti súdu prvého stupňa nesprávne vyhodnotil výsledky znaleckého dokazovania. Pokiaľ pri rozhodovaní súdy vychádzali z iných vykonaných dôkazov v tom, či podľa ich názoru (ne)boli splnené podmienky pre priznanie mimoriadneho odškodnenia, ide o odlišnosť v samotnom právnom posúdení veci konajúcimi súdmi, čo je dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd nezistil, že by konanie súdov bolo postihnuté inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

V dovolaní je uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Žalobca tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k právnomu záveru, že odvolací súd správne na danú vec, pri určení výšky náhrady za sťaženie spoločenského

uplatnenia, aplikoval vyhlášku č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Podľa § 1 vyhlášky sa bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia spôsobené úrazom, chorobou z povolania alebo iným poškodením na zdraví odškodňujú jednorazovo. V zmysle § 4 ods. 1 vyhlášky sa sťaženie spoločenského uplatnenia odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti.

Podľa § 4 ods. 3 vyhlášky odškodnením za sťaženie spoločenského uplatnenia sa neodškodňujú straty na zárobku. Pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku (§ 6 ods. 1 vyhlášky).

Podľa § 6 ods. 2 vyhlášky sa suma zodpovedajúca základnému počtu bodov zistenému lekárom primerane zvýši až na dvojnásobok podľa predpokladov, ktoré poškodený vo veku, v ktorom bol poškodený na zdraví, mal pre uplatnenie v živote a v spoločnosti a ktoré sú v dôsledku poškodenia obmedzené alebo stratené. Týmito predpokladmi sa rozumie najmä možnosť uplatniť sa v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote, ďalej možnosť voľby povolania a ďalšieho sebavzdelávania; pritom sa prihliada na to, či ide o muža alebo ženu a pri odstrániteľnosti trvalých následkov aj na upozornenie lekára podľa § 10 vyhlášky.

Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia stanovená na základe počtu bodov určeného v lekárskom posudku predstavuje jednorazové odškodnenie. Pre správne určenie výšky odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia je nevyhnutné najskôr zistiť, aké mal poškodený predpoklady pre svoje uplatnenie v živote a v spoločnosti pred vznikom škody, a aké predpoklady má po vzniku škodlivej udalosti. Z porovnania týchto predpokladov možno potom vyvodit' záver, či a do akej miery boli touto udalosťou zúžené alebo stratené možnosti uplatnenia sa v živote a spoločnosti. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia má vo svojej podstate predstavovať náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre život a životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných

a spoločenských potrieb, alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh. Sťažením spoločenského uplatnenia je preto potrebné rozumieť, jednak vylúčenie či obmedzenie účasti poškodeného na plnom osobnom a rodinnom, spoločenskom, politickom, kultúrnom a športovom živote, jednak sťaženie či dokonca priamo znemožnenie výkonu či voľby povolania, voľbu životného partnera, prípadne možnosti ďalšieho sebavzdelávania. V prípadoch hodných osobitného zreteľa (§ 7 ods. 3 vyhlášky) môže súd sumy odškodnenie primerane zvýšiť nad stanovené najvyššie sadzby odškodnenia bez akéhokoľvek obmedzenia.

Odvolačný súd v zmysle uvedených zásad postupoval. V danom prípade k okolnostiam významným pre stanovenie výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súvisiacimi s úrazom žalobcu pri dopravnej nehode prihliadol, a dôvodne posúdil daný prípad ako hodný osobitného zreteľa, ktorý pripúšťa zvýšenie náhrady aj nad najvyššie výmery odškodnenia stanovené v § 7 ods. 2 vyhlášky, konkrétne o 10 násobok základného bodového ohodnotenia. Správne zhodnotil intenzitu (stupeň) a rozsah obmedzenia alebo straty predpokladov pre uplatnenie žalobcu v živote a v spoločnosti, s prihliadnutím na konkrétne poškodenie zdravia žalobcu s dosahom na jeho osobný, intímny život, jeho životné úkony, ako i na uspokojenie jeho osobnostných a spoločenských potrieb, t. j. uplatnenie vo všetkých sférach jeho života sa podstatne zúžilo, avšak nie je zo života vyradený v mimoriadnom rozsahu a jeho možnosti uplatnenia nezanikli, len sa v podstatnej miere sťažili možnosti výkonu celej škály činností, ktoré pred poškodením vykonával.

Dôvod zasiahnuť do úvahy súdu o výške zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky dovolacím súdom, by mohol byť daný len v prípade, ak by bola porušená zásada primeranosti. Preskúmaním veci však dovolací súd dospel k záveru, že táto zásada pri posudzovaní primeranosti zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky v prípade žalobcu porušená nebola. Žalobcovi už bolo v tomto konaní súdom priznané 10 násobné zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia (10 057,75 €; vid' rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 16. septembra 2009, sp. zn. 5 Co 96/2009). Požadované 40 násobné zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia je vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu a vykonanému znaleckému dokazovaniu neprimerané. Žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že by v danej veci išlo o taký prípad hodný osobitného zreteľa, pri ktorom by boli odôvodnené odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia až na 40 násobok základného bodového ohodnotenia. Odvolací súd svoj právny záver náležitým spôsobom,

zodpovedajúcim § 157 ods. 2 O.s.p., odôvodnil; jeho rozhodnutie je preto určité, zrozumiteľné a preskúmateľné.

Odvolaciemu súdu, ktorý dospel k záveru, že žalobcovi nepatrí podľa § 7 ods. 3 vyhlášky 40 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, nemožno vyčítať tento záver a úvahy o tom, akú mieru zvýšenia k sťaženiu spoločenského uplatnenia považoval za primeranú. S jeho závermi, ktoré nevybočili z medzí hľadísk stanovených zákonom (§ 132 O.s.p. v spojení s § 7 ods. 3 vyhlášky), sa možno stotožniť.

Dovolací súd preto dovolanie žalobcu smerujúce proti správne rozhodnutiu odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

K tej časti dovolania, v ktorej žalobca poukazuje na rozhodnutia vydané v „obdobných veciach“, dovolací súd poznamenáva, že súdy sú vždy povinné vychádzať z konkrétnych okolností tej - ktorej prejednávanej veci, čo znamená, že pri svojom rozhodovaní zohľadňujú individuálne okolnosti každého prípadu osobitne, čo predurčuje ale i determinuje výsledok súdneho konania. Bez ďalšieho spravidla nemožno úspešne argumentovať len všeobecným odkazom na bežné uverejnené rozhodnutia v iných – i keď druhovo rovnakých veciach - bez toho, aby takáto argumentácia nevychádzala z náležite konkretizovaných skutkových okolností, a na ich základe prijatých právnych záverov, ktoré by v súhrne boli svojou povahovou tak podobné, že by ich bolo možno označiť za identické s iným konaním, a teda i „použiteľné“. Z dovolania žalobcu a z jeho vyjadrení v konaní však takáto „argumentačná podobnosť“ nevyplýva. Miera sťaženia spoločenského uplatnenia a výška jeho odškodnenia je individualizovaná osobitosťami každého prípadu zvlášť; identickosť prípadov je skôr vzácnou výnimkou.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že žalobca neopodstatnene napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy tohto konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. augusta 2014

JUDr. Oľga T r n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. M. Poliačiková